

Taalbeleid van die Universiteit Stellenbosch

Eerste konsep (vir openbare konsultering)

Verwysingsnommer van hierdie dokument	
HEMIS-klassifikasie	
Doel	Om taatgebruik in alle aspekte van die Universiteit te bereël, te bestuur en oorsigbestuur daarvoor uit te oefen.
Tipe dokument	Beleidsdokument
Toeganklikheid	Algemeen (ekstern en intern)
Implementeringsdatum	1 Januarie 2022 of so gou moontlik daarna
Hersieningsdatum of -frekwensie	Hierdie <i>Beleid</i> verval ná vyf jaar en moet hersien word in die vyfde jaar waarin dit geld. Indien die eienaar van die <i>Beleid</i> dit nodig ag, kan dit vroeër of meer as een keer in die geldigheidstydperk hersien word.
Goedkeuringsdatum van vorige Beleid	22 Junie 2016
Eienaar van hierdie Beleid	Viserektor (Leer en Onderrig)
Institusionele funksionaris (kurator) verantwoordelik vir hierdie Beleid	Senior Direkteur: Leer- en Onderrigverryking
Goedkeuringsdatum	[Voeg goedkeuringsdatum in]
Goedgekeur deur	Die Raad van die Universiteit Stellenbosch, met die instemming van die Senaat
Sleutelwoorde	beleid, institusionele kommunikasie, leer- en onderrigtale, meertaligheid, taal, taalbeplanning, tolking, transtaligheid, vertaling
Geldigheid	Die Engelse weergawe van hierdie <i>Beleid</i> is die geldende weergawe, en die Afrikaanse weergawe is 'n vertaling daarvan.

Die kern van die *Beleid*

Die Universiteit Stellenbosch (US) is verbind tot die omgang met kennis in 'n diverse samelewing. Die *Taalbeleid* beoog om uitvoering te gee aan artikel 29(2) van die Suid-Afrikaanse *Grondwet* en die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoërondwysinstellings* (2020) wat betref taalgebruik in die Universiteit se akademiese, administratiewe, professionele en sosiale kontekste. Die *Beleid* beoog om billike toegang tot die US vir alle studente en personeellede uit te brei, meertaligheid te bevorder, en pedagogies verantwoordbare leer en onderrig te fasiliteer. Sonder om uit die oog te verloor dat die US ook gemeenskappe oor die vasteland en die wêreld heen bedien, verbind ons onself tot meertaligheid deur die drie amptelike tale van die Wes-Kaap, naamlik Afrikaans, Engels en isiXhosa, te gebruik.

1. Inleiding

Aan die US is ons fokus op die omgang met kennis. As deel van hierdie omgang hou die US rekening met die diversiteit van ons samelewing, wat ons taaldiversiteit insluit, sowel as die intellektuele rykdom wat in daardie diversiteit opgesluit lê.

Die *Grondwet* verleen amptelike status aan elf tale en ag al hierdie tale as bates wat aangewend behoort te word as 'n manier om mense se potensiaal te ontwikkel. Die *Grondwet* bepaal dat daar nie onbillik teen enigiemand op verbode gronde gediskrimineer mag word nie. Dit bepaal voorts dat elkeen die reg het om onderrig te ontvang aan openbare onderriginstellings in die Suid-Afrikaanse amptelike taal of tale van hulle keuse, met inagneming van billikheid, uitvoerbaarheid en die behoefte aan die regstelling van die gevolge van vorige wette en praktyke wat op grond van ras gediskrimineer het.

Die *Taalbeleid* beoog om billike toegang tot die US vir alle studente en personeellede uit te brei en om te verseker dat taalpraktyke pedagogies verantwoordbare leer en onderrig fasiliteer.

2. Die meertalige konteks

Die US volg 'n dinamiese proses om uitmuntende studente te werf, talentvolle personeellede aan te stel, en die instelling inklusief en divers te maak, wat insluit die gebruik van meer as een taal. As 'n navorsingsintensiewe universiteit skep die US geleenthede vir die ontwikkeling van akademiese geletterdhede en die bevordering van meertaligheid.

Die US is 'n nasionale bate met 'n internasionale reikwydte, en US-studente en -personeellede verteenwoordig die meeste van die taalgroepe in Suid-Afrika. Hoewel ons erken dat alle Suid-Afrikaanse en internasionale tale as hulpbronne vir kommunikasie dien, kies ons om ons institusioneel te verbind tot die gebruikers van Afrikaans, Engels en isiXhosa, wat die drie amptelike tale van die Wes-Kaapprovinsie is. Dít doen ons in die gees van samewerking, veral in streeksverband binne die Kaapse Hoërondwyskonsortium (Eng. *CHEC*).

Die kontekstuele oorwegings vir die gebruik van hierdie tale is soos volg:

Afrikaans

Afrikaans het oor dekades heen 'n akademiese repertoire ontwikkel, waartoe die US beduidend bygedra het. Die toepassing en verryking van die akademiese potensiaal van Afrikaans is 'n manier om 'n groot en diverse gemeenskap in Suid-Afrika te bemagtig.

Engels

Sprekers van die verskillende Suid-Afrikaanse tale gebruik Engels om met mekaar te kommunikeer, en Engels het beduidende akademiese, professionele en internasionale waarde. Daarom gebruik die US Engels gereeld, maar nie uitsluitlik nie, in akademiese, administratiewe, professionele en sosiale kontekste.

IsiXhosa

IsiXhosa is 'n inheemse taal wat deur een van die grootste taalgemeenskappe in Suid-Afrika gebruik word. Deur middel van spesifieke inisiatiewe dra die US by tot die bevordering van isiXhosa as 'n ontwikkelende akademiese taal, benewens die gebruik van isiXhosa as 'n taal om alle amptelike interne kommunikasie oor te dra soos deur die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoërondewysinstellings (2020)* voorgeskryf.

3. Toepassing van die Beleid

Die *Taalbeleid* is van toepassing op die hele Universiteit, wat insluit alle fakulteite, professionele akademiese steundiensafdelings, oorsigbestuurs- en bestuursliggame, personeellede en studente van die US in hulle hoedanigheid as persone verbonde aan die US.

4. Doel van die Beleid

Die doel van die *Taalbeleid* is om taalgebruik in alle aspekte van die Universiteit te bereël, te bestuur en oorsigbestuur daarvoor uit te oefen.

5. Mikpunte van die Beleid

- 5.1 Om uitvoering te gee aan artikel 29(2) (taal in onderwys) en 29(1)(b) (toegang tot hoër onderwys) gelees in samehang met artikel 9 (gelykheid en die verbod op direkte en indirekte onbillike diskriminasie) van die *Grondwet*.
- 5.2 Om uitvoering te gee aan die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoërondewysinstellings (2020)*, wat vasgestel is ingevolge artikel 3 en 27(2) van die *Wet op Hoër Onderwys 101 van 1997*.
- 5.3 Om by te dra tot die verwesenliking van die US se visie, soos dit in die Universiteit se *Visie 2040 en Strategiese Raamwerk 2019–2024* vervat is, ten einde inklusiwiteit en billike toegang tot die US moontlik te maak vir alle voornemende en huidige studente sowel as personeellede in die strewe na uitnemendheid.
- 5.4 Om doeltreffende leer en onderrig, navorsing en dienslewering aan die US te fasiliteer aan die hand van die instelling se kern-strategiese temas: 'n florerende Universiteit Stellenbosch; 'n transformerende studente-ervaring; doelgerigte

vennootskappe en inklusiewe netwerke; genetwerkte en samewerkende onderrig en leer, navorsing vir impak; en 'n voorkeurwerkger.

- 5.5 Om meertaligheid as 'n belangrike kenmerk van die US te bevorder met betrekking tot hoe die Universiteit funksioneer, hoe studente leer, en die gedifferensieerde eienskappe van afgestudeerdes wat in akademiese programme en kokurrikulêre aktiwiteite ontwikkel word.

6. Beleidsbeginsels

Die *Taalbeleid* is gebaseer op die volgende normatiewe grondbeginsels, wat alle aspekte van die interpretasie en implementering van hierdie *Beleid* moet rig:

- 6.1 Ingevolge die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoëronderriginstellings (2020)* behoort individuele en samelewingsmeertaligheid beskou te word as “'n hulpbron om kognitiewe ontwikkeling, epistemiese toegang, inklusiwiteit, transformasie, maatskaplike samehang en respek vir alle tale te fasiliteer” (eie vertaling).
- 6.2 Taal aan die US behoort toegang tot akademiese, administratiewe, professionele en sosiale kontekste te verbreed en sukses in daardie kontekste te ondersteun, eerder as om 'n hindernis vir studente of personeelle daar te stel. Dít is veral belangrik in die lig van die grondwetlike noodsaaklikheid om die gevolge van vorige rassediskriminasie reg te stel, en te verseker dat geen direkte of indirekte onbillike diskriminasie teen huidige of voornemende personeelle en studente van die US plaasvind nie.
- 6.3 Alle aspekte van die *Taalbeleid* en die implementering daarvan in leer en onderrig behoort pedagogies verantwoordbare leer en onderrig te fasiliteer.

In voortbouing op die drie normatiewe grondbeginsels soos in 6.1 tot 6.3 gestel, moet die volgende beginsels ook in ag geneem word wanneer hierdie *Beleid* vertolk en die implementering daarvan gerig word:

- 6.4 Die US respekteer die tale en taalvariëteite wat studente en personeelle gebruik, en erken hulle taalvoorkeure en taalvaardigheidsvlakke.
- 6.5 Die US erken die komplekse rol van taal oor die algemeen, en van ons afsonderlike tale in die besonder, in ons samelewing. Alle tale word as hulpbronne vir die doeltreffende opbou van kennis beskou.
- 6.6 Die US gebruik die instelling se gekose tale op so 'n wyse dat dit alle studente, personeelle en ander belanghebbendes insluit.
- 6.7 Die US erken dat akademiese geletterdhede en die gebruik van akademiese tale uit stelle komplekse praktyke bestaan wat verband hou met die wyse waarop kennis in dissiplines geskep word. Hierdie praktyke word die beste ontwikkel binne die kontekste van akademiese dissiplines en hulle vakgebiede.
- 6.8 Die US vestig gepaste taaldienste en dienste vir die ontwikkeling van akademiese personeelle om die implementering van die *Taalbeleid* te ondersteun.
- 6.9 Die *Taalbeleid* en die implementering daarvan word gerig deur wat in spesifieke kontekste redelikerwys uitvoerbaar is. Tersaaklike faktore wat oorweeg moet word, sluit in sonder om beperk te wees tot die drie normatiewe grondbeginsels soos in 6.1 tot 6.3 gestel; die getal studente wat by 'n spesifieke wyse van

implementering sal baatvind; die akademiese taalvaardigheid van die betrokke studente; die beskikbaarheid en akademiese taalvaardigheid van personeellede; rooster- en lokaalbepelings; en die US se beskikbare hulpbronne en die mededingende aansprake op daardie hulpbronne.

- 6.10 Die *Taalbeleid* pas aan by die veranderende taaldemografie en taalvoorkeure van studente en personeellede.

7. Beleidsbepalings

Die beleidsbeginsels in paragraaf 6 gee aanleiding tot die volgende bindende beleidsbepalings:

7.1 Leer en onderrig

- 7.1.1 Afrikaans en Engels is die US se leer- en onderrigtale. Die US ondersteun die akademiese gebruik van hierdie tale deur 'n kombinasie van gefasiliteerde leergeleenthede vir studente, wat insluit lesings, tutoriale en praktika, sowel as leerondersteuning wat deur middel van inligtings- en kommunikasietegnologie (IKT) gefasiliteer word. In die gees van transtaligheid kan ruimte vir die gebruik van ander tale in, byvoorbeeld, tutoriale en praktika voorsien word.
- 7.1.2 Voorgraadse modules word aangebied deur enige van die maatreëls wat in 7.1.3, 7.1.4 en 7.1.5 hieronder uiteengesit word.
- 7.1.3 Vir voorgraadse modules waar dit redelikerwys uitvoerbaar en pedagogies verantwoordbaar is om meer as een klasgroep te hê, geld die volgende:
- 7.1.3.1 Daar is aparte lesings in Afrikaans en Engels.
- 7.1.3.2 Leergeleenthede soos groepwerk, opdragte, tutoriale en praktika waarby studente van verskillende taalgroepe betrek word, word gebruik om integrasie binne programme te bevorder.
- 7.1.3.3 Studente word in Afrikaans en Engels ondersteun gedurende 'n kombinasie van toepaslike, gefasiliteerde leergeleenthede (byvoorbeeld konsultasies in kantoortyd of geskeduleerde tutoriale en praktika).
- 7.1.4 Vir voorgraadse modules waar sowel Afrikaans as Engels in dieselfde klasgroep gebruik word, is die kombinasie van gefasiliteerde leergeleenthede soos volg:
- 7.1.4.1 Gedurende elke lesing word alle inligting in ten minste Engels oorgedra, en word opsommings of beklemtoning van inhoud ook in Afrikaans voorsien. Vrae in Afrikaans en Engels word ten minste in die taal van die vraag beantwoord.
- 7.1.4.2 Studente word in Afrikaans en Engels ondersteun gedurende 'n kombinasie van toepaslike, gefasiliteerde leergeleenthede (byvoorbeeld konsultasies in kantoortyd of geskeduleerde tutoriale en praktika).
- 7.1.4.3 Vir eerstejaarmodules stel die US simultane tolking óf op die perseel óf aanlyn gedurende elke lesing beskikbaar, sowel as 'n opname van die oorspronklike, ongeredigeerde lesing en die

intydse tolking daarvan (indien die tolking aanlyn gedoen is). Gedurende die tweede en daaropvolgende studiejare stel die US simultane tolking óf op die perseel óf aanlyn beskikbaar op versoek van 'n fakulteit, indien die studente se behoeftes die diens regverdig en die US oor die hulpbronne beskik om dit te voorsien. 'n Opname van die ongeredigeerde, oorspronklike lesing sal verskaf word en (indien tolking verskaf en dit aanlyn gedoen is) ook die intydse tolking daarvan. Indien twee weke verloop sonder dat enige studente van die tolkdienste vir 'n module gebruik maak, kan dit gestaak word.

- 7.1.5 In die volgende gevalle sal lesings in slegs een taal aangebied word:
- 7.1.5.1 Waar die aard van die leerstof in die module dit regverdig, byvoorbeeld as die module oor die taal self handel.
 - 7.1.5.2 Waar die toegewese dosent in slegs Afrikaanse of slegs Engelse onderrig vaardig is. Vir hierdie modules word bykomende steun voorsien:
 - (a) Indien die lesings in Afrikaans is, stel die US simultane tolking in Engels óf op die perseel óf aanlyn beskikbaar, asook 'n opname van die oorspronklike, ongeredigeerde lesing en die intydse tolking daarvan (indien die tolking aanlyn gedoen is). Indien die lesings in die eerstejaarmodules in Engels is, stel die US intydse tolking in Afrikaans beskikbaar, en gedurende die tweede en daaropvolgende studiejare stel die US simultane tolking beskikbaar op 'n fakulteit se versoek, indien die behoeftes van die studente die diens regverdig en die US oor die hulpbronne beskik om dit te voorsien. 'n Opname van die ongeredigeerde, oorspronklike lesing sal verskaf word en, indien tolking verskaf en dit aanlyn gedoen is, ook die intydse tolking daarvan. Indien twee weke verloop sonder dat enige studente van hierdie dienste gebruik maak, kan dit gestaak word.
 - (b) Benewens lesings, is daar toepaslike, gefasiliteerde leergeleenthede (byvoorbeeld konsultasies in kantoortyd of normale geskeduleerde tutoriale en praktika) in Afrikaans en Engels.
 - 7.1.5.3 Waar alle studente in die klasgroep genooi is om deur middel van 'n geheime stemming te stem en daardie studente wat stem, eenparig daartoe toestem, sal die module in slegs Afrikaans of slegs Engels aangebied word, mits die betrokke dosente en onderrigassistenten die nodige akademiese taalvaardigheid het en instem om dit te doen.
- 7.1.6 Op grond van die behoeftes van studente sowel as uitvoerbaarheid, voorsien die US benewens lesings 'n verskeidenheid IKT-verrykte leerstrategieë, wat insluit opvoedkundige (oudio- en/of video-) opnames van lesingsmateriaal, wat in Afrikaans, Engels en, in sommige gevalle,

isiXhosa aan studente beskikbaar gestel word vir selfgerigte leer, die verdere vaslegging van konsepte, en hersiening.

- 7.1.7 Die leermateriaal vir voorgraadse modules word soos volg beskikbaar gestel:
 - 7.1.7.1 Alle verpligte leesstof word in Engels voorsien, behalwe waar die module oor die taal self handel.
 - 7.1.7.2 Verpligte leesstof (buiten gepubliseerde materiaal) word ook in Afrikaans voorsien, tensy dit nie redelikerwys uitvoerbaar is nie.
 - 7.1.7.3 US-moduleraamwerke en -studiegidse is in Afrikaans en Engels beskikbaar.
 - 7.1.7.4 Waar dit redelikerwys uitvoerbaar is en daar 'n pedagogiese behoefte bestaan, word isiXhosa en ander tale gebruik om konsepte verder vas te lê, byvoorbeeld deur die insluiting van meertalige woordelyste met kernbegrippe en akademiese terme.
- 7.1.8 In nagraadse leer en onderrig kan enige taal of tale gebruik word, mits die dosent(e) en al die studente akademies vaardig is in daardie taal of tale. Dit sluit voorgraadse modules op Nasionale Kwalifikasieraamwerk- (NKR-)vlak 8 en nagraadse kwalifikasies op NKR-vlak 7 in.
- 7.1.9 Vraestelle vir toetse, eksamens en ander summatiewe assesserings in voorgraadse modules is in Afrikaans en Engels beskikbaar. Dit sluit voorgraadse modules op Nasionale Kwalifikasieraamwerk- (NKR-)vlak 8 en nagraadse kwalifikasies op NKR-vlak 7 uit. Vraestelle vir toetse, eksamens en ander summatiewe assesserings in nagraadse modules is slegs in Engels beskikbaar. Dit sluit voorgraadse modules op NKR-vlak 8 en nagraadse kwalifikasies op NKR-vlak 7 in. Studente mag alle assesserings beantwoord en alle skriftelike werk inlewer in óf Afrikaans óf Engels.
- 7.1.10 Waar studente of personeellede alternatiewe tekste soos Braille- of vergrote tekste nodig het as 'n manier om te kommunikeer en om inligting te verstaan, en sodanige tekste is nie beskikbaar nie, behoort die betrokke personeellid met die Braille-kantoor van die US skakel om die tydigse beskikbaarstelling van die alternatiewe tekste te reël.
- 7.1.11 Aangesien Suid-Afrikaanse Gebaretaal die primêre taal vir sommige Dowe persone is, is 'n Gebaretaaltolk en/of intydse voorsiening van onderskrifte gedurende lesings, tutoriale en die vernaamste openbare US-geleenthede beskikbaar waar dit vereis word en redelikerwys uitvoerbaar is.
- 7.1.12 Fakulteite kan in spesifieke gevalle van die beleidsbepalings in 7.1 afwyk, maar slegs as die afwyking:
 - 7.1.12.1 Met die beginsels van hierdie *Beleid* strook; en
 - 7.1.12.2 Geregverdig word deur die menslike en fisiese hulpbronne wat die Universiteit beskikbaar stel, deur pedagogiese oorwegings of deur fakulteitspesifieke oorwegings; en
 - 7.1.12.3 Goedgekeur word deur die betrokke fakulteitsraad, en saam met die regverdiging aan die Senaat voorgelê en deur die Senaat, of,

in dringende gevalle, deur die Uitvoerende Komitee van die Senaat goedgekeur word.

7.2 Interne institusionele kommunikasie

- 7.2.1 Alle amptelike interne kommunikasie moet in Afrikaans, Engels en isiXhosa oorgedra word soos in die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoërondewysinstellings* (2020) voorgeskryf. In noodgevalle sal sodanige kommunikasie plaasvind in die taal of tale wat in alle waarskynlikheid die doeltreffendste sal wees.
- 7.2.2 Die voertaal of -tale by vergaderings moet daarop ingestel wees om te verseker dat almal ingesluit word.
- 7.2.3 Mondelinge of skriftelike navrae en versoeke deur studente en personeellede word, waar dit redelikerwys uitvoerbaar is, in die taal van die navraag of versoek hanteer.
- 7.2.4 Afrikaans, Engels en isiXhosa word oordeelkundig by amptelike geleenthede soos amptelike vergaderings, seremoniële geleenthede en intreeredes gebruik.
- 7.2.5 In koshuise en ander leefomgewings word taal op so 'n wyse gebruik dat, waar dit redelikerwys uitvoerbaar is, geen belanghebbende uitgesluit word van deelname aan enige formele aktiwiteite in hierdie omgewings nie.
- 7.2.6 Die volgende bepalinge geld vir die gebruikerkoppelvlakke van inligtingstechnologie- (IT-)sagtewaretoepassings en mobiele toepassings, en webinhoudsbestuurstelsels:
 - 7.2.6.1 Waar meertalige gebruik redelikerwys uitvoerbaar is (bv. as die US insae in die ontwikkeling van 'n sagtewaretoepassing het, of as die toepassing meertaligheid ondersteun, of as die US self 'n toepassing bou), ondersteun die US Afrikaans en Engels, na gelang van die gebruiker se taalvoorkeur.
 - 7.2.6.2 Waar kommersiële sagtewaretoepassings gebruik word wat nie meertaligheid ondersteun nie, is Engels die verstekgebruikstaal.
 - 7.2.6.3 Waar die gebruiker se taalvoorkeur onbekend is, is die verstektaal Engels.
- 7.2.7 Die volgende bepalinge geld vir inligtingstelsel- of sagtewaretoepassingsdata:
 - 7.2.7.1 Waar dit redelikerwys uitvoerbaar is, behoort data wat op 'n individu betrekking het meertalig wees.
 - 7.2.7.2 Waar die dataontwerp vir meertaligheid voorsiening maak, en waar dit haalbaar is, behoort die verbandhoudende gebruikerkoppelvlakke vir datavaslegging meertaligheid te ondersteun.
 - 7.2.7.3 Waar die dataontwerp vir slegs 'n enkele taal voorsiening maak, word Engels gebruik.
 - 7.2.7.4 Vir alle ander data word Engels gebruik.

7.3 Eksterne kommunikasie

- 7.3.1 Die US se tale vir eksterne kommunikasie is Afrikaans en Engels en, waar dit redelikerwys uitvoerbaar is, isiXhosa.
- 7.3.2 Die US respekteer die taalbeleide en taalvoorkeure van belanghebbendes, vennote en eksterne korrespondente. Dít beteken dat amptelike kommunikasie en vergaderings met hulle oor die algemeen in hulle voorkeurtaal is, of dat die nodige taaldienste (byvoorbeeld vertaal- of tolkdienste) voorsien word.
- 7.3.3 Waar die US nie oor die vermoë beskik om aan die taalvoorkeur te voldoen nie, is Engels die kommunikasiemiddel.
- 7.3.4 Die gebruikerkoppelvlakke van IT-stelsels of -toepassings vir belanghebbendes word soos in 7.2.6 hanteer. Voorbeelde is gebruikerkoppelvlakke vir alumni, skenkers en ouers of voogde.

7.4 Taalbeplanning

- 7.4.1 Die Viserektor (Leer en Onderrig) kom jaarliks met die dekanes van die fakulteite ooreen oor meganismes om aanspreeklikheid vir die implementering van hierdie *Beleid* te verseker, wat ten minste insluit die jaarverslag oor die verwesenliking van die taalimplementeringsplan aan elke fakulteit (sien 8.1), en die voldoeningsverslag wat ná elke semester ingedien word (sien 8.2), met behoorlike inagneming van die beleidsbeginsels wat in paragraaf 6 en 7.4.2.1 tot 7.4.2.3 uiteengesit word. Teen nie later nie as die laaste vergadering van die Raad en Senaat vir elke jaar doen die Viserektor (Leer en Onderrig), via die Rektorat en die Senaat, aan die Raad verslag oor die verantwoordbaarheidsmeganismes waarvoor daar vir die daaropvolgende jaar met die dekanes van die fakulteite ooreengekom is.
- 7.4.2 Elke fakulteit en professionele akademiese steundiensafdeling beskryf hulle implementering van hierdie *Beleid* in hulle taalimplementeringsplan, waar daarop ingestel moet wees om te verseker dat:
 - 7.4.2.1 die Engelse aanbod opwaarts aangepas word ten einde volle toeganklikheid tot die US te bewerkstellig vir akademiese verdienstelike voornemende en huidige studente wat verkies om in Engels te studeer;
 - 7.4.2.2 die Afrikaanse aanbod só bestuur word dat toegang tot die US gehandhaaf word vir studente wat verkies om in Afrikaans te studeer en om Afrikaans verder as 'n onderrigtaal te ontwikkel, sover dit redelikerwys uitvoerbaar is; en
 - 7.4.2.3 isiXhosa gebruik word waar en in die mate waartoe dit pedagogies verantwoordbaar en redelikerwys uitvoerbaar is.
- 7.4.3 Ten minste een maal per jaar hersien elke fakulteit hulle gebruik van taal vir leer en onderrig, en neem die taalreëlins in die fakulteit se taalimplementeringsplan op. Hierdie plan word aan die Senaat voorgelê via die fakulteitsraad en die Akademiese beplanningskomitee (ABK) van die Senaat. Die Senaat is by magte om die fakulteit se taalimplementeringsplan hetsy te aanvaar of na die fakulteit terug te

verwys. Ná aanvaarding word die taalreëlings vir leer en onderrig in 'n bepaalde module in die betrokke moduleraamwerke gepubliseer.

- 7.4.4 Veranderings aan die taalreëlings in 'n fakulteit se taalimplementeringsplan wat buite die gereelde hersieningsproses val, maar genoodsaak word deur, byvoorbeeld, 'n spesifieke studentegroep se voorkeuronderrigtaal, pedagogiese oorwegings of die onbeskikbaarheid van 'n dosent met die nodige taalvaardigheid, kan aangebring word deur die betrokke departementele voorsitter en dekaan, ná oorlegpleging met die fakulteit se studentekomitee oor akademiese aangeleenthede. Hierdie veranderings word by die daaropvolgende fakulteitsraad- en Senaatsvergaderings voorgelê. Die studente in die spesifieke modules word so gou as wat prakties moontlik is van die veranderings en die redes daarvoor ingelig.
- 7.4.5 Elke professionele akademiese steundiensafdeling hersien gereeld die gebruik van taal in hulle omgewing en neem die taalreëlings in die taalimplementeringsplan van daardie bepaalde afdeling op. Hierdie planne word deur die betrokke lynbestuurders en die Rektooraat goedgekeur.

7.5 Bevordering van meertaligheid

- 7.5.1 Die Taalsentrum, fakulteite, taaldepartemente, professionele akademiese steundienste sowel as oorsigbestuurs- en bestuursliggame is medeverantwoordelik vir die bevordering van meertaligheid aan die US. Hierdie verantwoordelikheid sluit die oorweging van alle moontlike opsies in wat die gebruik van isiXhosa in amptelike kommunikasie en seremonies beklemtoon.
- 7.5.2 Die US bevorder en moedig innoverende meertaligheid- en transtaligheidspraktyke aan deur institusionele finansiering te voorsien vir, byvoorbeeld, die uitbreiding van onderrig in meer as een taal in fakulteite; die uitvoering van navorsing; die uitruil van goeie meertaligheid- en transtaligheidspraktyke; die voorsiening van infrastruktuur en professionele ontwikkeling om IKT-verrykte leerstrategieë te gebruik; die ondersteuning van dissiplinespesifieke inisiatiewe vir akademiese geletterdhede; en die bevordering van inter- en transinstitusionele samewerking, veral samewerkingsgeleenthede wat daarop gemik is om die amptelike Suid-Afrikaanse tale wat inheemse tale is, te ontwikkel en te versterk.
- 7.5.3 Die US bevorder die akademiese potensiaal van Afrikaans deur middel van, byvoorbeeld, onderrig; die uitvoering van navorsing; die aanbidding van simposiums; die aanbidding van kortkursusse; steun aan taalonderwysers en die ontvangs van gasdosente in Afrikaans; die aanbidding van kursusse in Afrikaans-taalverwerwing; die ontwikkeling van akademiese en professionele geletterdhede in Afrikaans; die ondersteuning van lees- en skryfontwikkeling in Afrikaans; die voorsiening van taaldienste, wat insluit vertaling in Afrikaans en redigering en dokumentontwerp van Afrikaanse tekste; die ontwikkeling van meertalige woordelyste met Afrikaans as een van die tale; en die bevordering van Afrikaans deur populêrewetenskappublikasies in die algemene media.

- 7.5.4 IsiXhosa as 'n inheemse taal wat besig is om as formele akademiese taal te ontwikkel, geniet besondere aandag met die doel om dit geleidelik in uitgesoekte dissiplinêre domeine bekend te stel, geprioritiseer in ooreenstemming met studentebehoefte op 'n goed beplande, goed georganiseerde en sistematiese wyse. Die akademiese rol en leierskap van die Departement Afrikatale, deur dié departement se uitgebreide ervaring van sowel onderrig as navorsing op 'n gevorderde vlak op taal- en taalkundige gebied, sal ten volle ontgin word. In sekere programme word isiXhosa reeds gebruik met die oog op die fasilitering van doeltreffende leer en onderrig, veral waar die gebruik van isiXhosa belangrik kan wees vir loopbaandoeleindes. Die US is daartoe verbind om die gebruik van isiXhosa uit te brei in soverre dit redelikerwys uitvoerbaar is, byvoorbeeld deur kortkursusse in basiese kommunikasievaardighede vir personele en studente aan te bied, loopbaanspesifieke kommunikasie, dissiplinespesifieke terminologiegidse (gedruk sowel as mobiele toepassings) en frasewoordeboeke.
- 7.5.5 Ter voldoening aan die *Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoëronderriginstellings* sal die Departement Afrikatale en die Taalsentrum versterk word sodat dit in staat sal wees om Suid-Afrikaanse amptelike tale buiten Afrikaans, Engels en isiXhosa te ontwikkel as tale van leer en onderrig, akademieskap en navorsing in Suid-Afrika. Die Universiteit sal ook strategieë ondersoek en dokumenteer vir die intellektualisering van inheemse tale in hoër onderrig in Suid-Afrika, asook die bestudering en ontwikkeling van die Khoi-, Nama- en Santale.

7.6 Steun

Die Taalsentrum voorsien taalsteundienste met die oog op die doeltreffende implementering van die *Taalbeleid*, in samewerking met die fakulteite, professionele akademiese steundiensafdelings en bestuursliggame, deur die voorsiening van, byvoorbeeld, lees- en skryfvaardigheidsontwikkelingsteun; taaldienste, wat vertaal-, tolk- en redigeerdienste insluit; modules in professionele kommunikasie, akademiese geletterdhede en taalverwerwing, en navorsing. Die fakulteite, professionele akademiese steundiensafdelings en oorsigbestuurs- en bestuursliggame kan, ná oorlegpleging met die Taalsentrum, ook hulle eie taalsteun voorsien.

8. Terugvoer, monitering en konflikbeslegting

- 8.1 Elke fakulteit en verantwoordelikhedsentrum sowel as die Studenteraad dien een keer per jaar 'n verslag by die Rektoraat in, teen 'n datum wat die Viserektor (Leer en Onderrig) bepaal, wat die volgende uiteensit:
- 8.1.1 Enige struikelblokke wat die betrokke omgewing met die implementering van die *Taalbeleid* ervaar het;
- 8.1.2 Enige meganismes, strategieë of tegnieke wat die implementering van die *Beleid* verbeter het of die doelwitte van die *Beleid* beter kan bevorder; en
- 8.1.3 Enige voorstelle vir wysigings aan die *Beleid*.
- 8.2 Elke fakulteit doen ná die einde van elke semester skriftelik aan die Viserektor (Leer en Onderrig) verslag oor die fakulteit se voldoening aan die betrokke

fakulteit se taalimplementeringsplan gedurende daardie semester. Die verslag beskryf elke geval van nievoldoening sowel as die redes daarvoor volledig, tesame met die stappe wat die fakulteit neem of sal neem om toekomstige afwykings van die taalimplementeringsplan te verhoed.

- 8.3 Die Viserektor (Leer en Onderrig) kan na eie goeddunke 'n Taalbeplanning-en-bestuur- (TBB-)advieskomitee aanstel om funksies te verrig wat aan die Komitee toegedeel word. Sodanige funksies sou die volgende kon insluit: bystand met die verwerking van taalimplementeringsplanne en -voldoeningsverslae ten einde goeie praktyke en kwessies vir verdere beraadslaging uit te wys en om aanbevelings vir verbetering deur fakulteite en/of professionele akademiese steundienste te maak. Die Viserektor (Leer en Onderrig) oorweeg hierdie aanbevelings vir moontlike insluiting by Leer en Onderrig se jaarverslag aan die Raad.
- 8.4 Die Viserektor (Leer en Onderrig) berei 'n jaarverslag oor aangeleenthede rakende die *Beleid* voor vir voorlegging aan die Raad via die Rektoraat, die Senaat en die Taalkomitee van die Raad. Vir doeleindes van hierdie jaarverslag neem die Viserektor (Leer en Onderrig) die verslae soos in 8.1 en 8.2 beskryf, sowel as die terugvoer vanaf die TBB-advieskomitee (8.3) in ag. Die doelwitte van die verslag is onder meer die hantering van probleemareas en die uitruil van kennis binne die Universiteit.
- 8.5 Studente wat voel hulle word negatief geraak deur die implementering van die *Taalbeleid* behoort die volgende prosedures te volg:
 - 8.5.1 In die geval van implementering deur fakulteite word klagtes aanhangig gemaak soos wat die betrokke fakulteit se appèl- en klagteprosedure voorskryf of, by gebrek aan sodanige prosedure en in voorkeurorde, by die betrokke personeellid, die betrokke departementele voorsitter of hoof, of die dekaan. Indien die klagtes nie bevredigend op fakulteitsvlak opgelos word nie en met akademiese kontekste verband hou, kan studente die klagtes via die Akademiesebelangeraad (ABR) na die Akademiese Beplanningskomitee (ABK) verwys, en indien die ABK dit nie kan oplos nie, verwys die ABK die aangeleentheid na die Senaat, met 'n aanbeveling.
 - 8.5.2 In die geval van implementering deur professionele akademiese steundienste word klagtes aanhangig gemaak binne die betrokke lynbestuursfunksie of, in die geval van die groter Universiteit, by die Rektoraat via die dagbestuur van die Studenteraad.
 - 8.5.3 In die geval van implementering in studenteleefomgewings word klagtes aanhangig gemaak by die huiskomitee of die betrokke inwonende hoof. Indien die klagtes nie bevredigend op universiteitskoshuis- of privaatstudenteorganisasie- (PSO-)vlak opgelos word nie, kan studente die klagtes aan die Direkteur: Sentrum vir Studentegemeenskappe rig of, indien dit nodig is, verder na die Senior Direkteur: Studentesake verwys.
 - 8.5.4 In gevalle waar die gebruik van die genoemde strukture nie gepas is nie, kan klagtes by die US Ombud aangemeld word vir beslegting in oorleg met die betrokke strukture.
- 8.6 Personeellede wat voel hulle word negatief geraak deur die implementering van die *Taalbeleid* behoort die volgende prosedures te volg:

- 8.6.1 In geval van implementering deur fakulteite word klagtes aanhangig gemaak by, in voorkeurorde, die betrokke departementele voorsitter of die dekaan.
- 8.6.2 In die geval van implementering deur professionele akademiese steundienste word klagtes aanhangig gemaak in die betrokke lynbestuurfunksie of, in die geval van die groter Universiteit, by die Rektoraat via die Viserektor (Leer en Onderrig).
- 8.6.3 In gevalle waar die gebruik van die genoemde strukture nie gepas is nie, kan klagtes by die US Ombud aangemeld word vir beslegting in oorleg met die betrokke strukture.

9. Beleidsbeheer

9.1 Rolle

- 9.1.1 Die **eienaar** van hierdie *Beleid* is die Viserektor (Leer en Onderrig), wat verantwoordelik is vir die verrigting van die funksies wat ingevolge die ander bepalings van hierdie *Beleid* aan die Viserektor (Leer en Onderrig) opgedra word sowel as die onderstaande verdere funksies:
 - 9.1.1.1 Verskaf leiding aangaande die vertolking en implementering van die *Beleid*.
 - 9.1.1.2 Doen die aanvoerwerk vir die hersiening van hierdie *Beleid*, en hou toesig oor die hersieningsproses.
 - 9.1.1.3 Stel 'n kurator vir hierdie *Beleid* uit die Afdeling Leer- en Onderrigverryking aan, en sien toe dat die kurator doeltreffend funksioneer.
 - 9.1.1.4 Reik hierdie *Beleid* uit, kommunikeer dit, en monitor die doeltreffende implementering daarvan.
 - 9.1.1.5 Hou toesig oor die funksionering van die Taalbeplanning en -bestuur (TBB)-advieskomitee, indien sodanige komitee aangestel word.
- 9.1.2 Die **kurator** van hierdie *Beleid* soos in 9.1.1.3 bedoel, dra die onderstaande verantwoordelikhede:
 - 9.1.2.1 Tree as voorsitter en bestuurder van die TBB-advieskomitee op, indien die sodanige komitee aangestel word.
 - 9.1.2.2 Koördineer, hou toesig oor en monitor die Universiteit se taalbeplanning- en bestuursprosesse; en
 - 9.1.2.3 Roep een of meer taakgroepe byeen om hierdie *Beleid* te hersien wanneer so 'n hersieningsproses aangevoer word.
- 9.1.3 Die Taalkomitee van die Raad is daarvoor verantwoordelik om die Raad by te staan om hulle algemene toesighoudende verantwoordelikhede na te kom wat taalkwessies aan die Universiteit betref, wat die implementering van hierdie *Beleid* insluit, en om enige voorgestelde wysigings of vervangings van hierdie *Beleid* te oorweeg.

- 9.1.4 Die Raad het 'n algemene toesighoudende verantwoordelikheid wat taalkwessies aan die Universiteit betref, wat die implementering van hierdie *Beleid* insluit, en keur die *Taalbeleid* goed met die instemming van die Senaat en ná oorlegpleging met die Institusionele Forum.

10. Hersiening

- 10.1 Taalbeidsvorming en -implementering is dinamiese prosesse.
- 10.2 Die Viserektor (Leer en Onderrig):
- 10.2.1 Fasiliteer die toetsing van die *Taalbeleid* aan die hand van veranderende omstandighede deur middel van navorsing oor die implementering, monitering en impak van die *Beleid*.
 - 10.2.2 Fasiliteer gereelde oorlegpleging met die groter US-gemeenskap oor sake rakende die *Taalbeleid*.
 - 10.2.3 Publiseer inligting wat uit sodanige navorsing en oorlegpleging spruit.
 - 10.2.4 Inisieer na goeiddunke en hou toesig oor 'n hersiening van die *Taalbeleid* met die oog op die moontlike wysiging of vervanging daarvan.
- 10.3 Die *Taalbeleid* verval vyf jaar ná die datum waarop dit geïmplementeer is. Onderworpe aan 10.2.4 moet die *Beleid* hersien word in die vyfde jaar waarin dit geld.

11. Openbaarmaking

Die *Taalbeleid* is 'n openbare dokument en word op die webtuiste van die Universiteit gepubliseer.

12. Herroeping

Die *Taalbeleid* herroep en vervang die *Taalbeleid* wat die Raad op 22 Junie 2016 aanvaar het.

13. Verbandhoudende en stawende dokumente

Nr.	Dokumentnaam	Status
1.	Konseptuele Raamwerkdokument vir Akademiese Geletterdhede aan die Universiteit Stellenbosch, 2020	Institusionele raamwerk wat die Komitee vir Leer en Onderrig op 17 September 2020 aanvaar het
2.	Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996	Soos deur die Grondwetlike Vergadering op 8 Mei 1996 aanvaar en op 11 Oktober 1996 gewysig
3.	Beleid oor Gestremdheidstoegang, 2018	Institusionele beleid wat die US Raad op 26 Maart 2018 goedgekeur het
4.	Wet op Hoër Onderwys 101 van 1997, soos gewysig	Aanvanklik gepubliseer in Staatskoerant Nr. 18515 op 19 Desember 1997
5.	Taalbeleidsraamwerk vir Openbare Hoëronderwysinstellings (2020)	Gepubliseer in Staatskoerant Nr. 43860 op 30 Oktober 2020
6.	Wet op Bevordering van Gelykheid en Voorkoming van Onbillike Diskriminasie 4 van 2000	Gepubliseer in Staatskoerant Nr. 20876 op 9 Februarie 2000
7.	Wet op Gebruik van Amptelike Tale 12 van 2012	Gepubliseer in Staatskoerant Nr. 35742 op 2 Oktober 2012
8.	US-reglement: Taalkomitee van die Raad (2016)	Goedgekeur deur die Raad op 26 September 2016
9.	US-reglement of -taakoms krywing: Taalbeplanning- en bestuursadvieskomitee (sal opgestel word indien so 'n komitee aangestel word)	Sal opgestel word

14. Woordelys met terme, afkortings en akronieme

Hierdie woordelys is 'n bylaag by die *Taalbeleid* en kan, met die goedkeuring van die Akademiesebeplanningskomitee (ABK), bygewerk word met die mees relevante taalverwante terminologie, afkortings en akronieme wat by die Universiteit Stellenbosch in gebruik is.

ABK	Die Akademiesebeplanningskomitee is 'n staande subkomitee van die Senaat.
ABR	Die Akademiesebelangeraad is 'n studenteleierskapstruktuur wat uit die verkose klasvertegenwoordigers van elke fakulteit bestaan.
Akademiese geletterdhede	Die term verwys na die vereiste diskoersvaardighede vir sukses in die hoër onderwys in teks-, digitale, visuele, gebare-, syfer- en ander kommunikasiemodusse wat aan verskillende dissiplines eie is én wat verskillende dissiplines oorspan. 'n Persoon wat in die akademiese geletterdhede van 'n dissipline vaardig is, beskik oor akademiese taalvaardigheid in daardie dissipline.
CHEC	Die Kaapse Hoëronderwyskonsortium (die akroniem is vir die Engelse naam) is 'n maatskappy sonder winsoogmerk wat die vier openbare universiteite in die Wes-Kaap verteenwoordig, naamlik die Kaapse Skiereiland Universiteit vir Tegnologie (KSUT), die Universiteit Stellenbosch (US), die Universiteit van Kaapstad (UK) en die Universiteit van Wes-Kaapland (UWK).

Epistemiese/Epistemologiese toegang	Die term verwys die proses van suksesvolle kennisverwerwing, -skepping en -verspreiding deur middel van instaatstellende leer- en onderrigpedagogieë.
IKT	Inligtingskommunikasietegnologie
Inheemse tale	Die term verwys na tale waarvan die erfenis in Afrika wortel en wat tot die Suid-Bantoetaalfamilie behoort (met “Bantoe” in die suiwer taalkundige betekenis). In die literatuur en sommige politieke dokumente praat ook van “Afrikatale” om na hierdie tale te verwys.
IT	Inligtingstegnologie
Meertaligheid	Dit verwys na die gebruik van meer as een taal vir ’n verskeidenheid doeleindes, op verskillende vaardigheidsvlakke. Individuele meertaligheid (oftewel veeltaligheid) verwys na ’n persoon se repertoire van taalgebruik, byvoorbeeld Sesotho vir basiese gesprekke in dienslewingsituasies, Engels vir akademiese studie en isiXhosa vir kommunikasie in gesinsverband. In literatuur oor meertaligheid verwys samelewingsmeertaligheid na formele taalreëlins (of -beleide) in gemeenskappe waarin sprekers van verskillende tale saamleef. Samelewingsmeertaligheid impliseer nie noodwendig individuele meertaligheid nie.
NKR	Nasionale Kwalifikasieraamwerk
Pedagogiese behoefte	Die term verwys na leeromgewings en -geleenthede wat epistemologiese (kennis)toegang moontlik maak, diverse leervoorkeure fasiliteer, aktiewe studie in die hand werk, die middele voorsien om begrip en insig te verkry, en die konstruksie van robuuste (kenners)identiteite bevorder.
Pedagogies verantwoordbaar	Die term verwys na leerfasilitering wat in studente se pedagogiese behoefte voorsien deur die “toepassing van outentieke beginsels op die ontwerp van leer vir hoër onderwys”. Hierdie beginsels sluit in “relevansie vir die werklike wêreld”, “veelvuldige sienings”, “gesamentlike kennisbou” en “outentieke assessering” (Herrington, A & Herrington, J. 2008. <i>What is an Authentic Learning Environment?</i> IGI Global; eie vertaling).
Suid-Afrikaanse amptelike tale	Die term verwys na die elf amptelike tale van Suid-Afrika wat in die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika 1996 gespesifiseer word, naamlik Afrikaans, Engels, isiNdebele, isiXhosa, isiZulu, Sepedi, Sesotho, Setswana, siSwati, Tshivenda en Xitsonga.
TBB-advieskomitee	Taalbeplanning-en-bestuursadvieskomitee
Tolking	Die term verwys na ’n aktiwiteit wat beoog om gesproke of gebarebetekenis akkuraat uit een taal na ’n ander oor te dra in ’n bepaalde omstandigheds- of institusionele konteks. In onderwysverband geskied gesproke en/of gebaretolking gewoonlik in simultane modus (intyds op die perseel, met monitering van uitsette en die handhawing van minimum sloertyd tussen die oorspronklike en getolkte boodskappe) en met behulp van dissiplinespesifieke terminologie. Hoewel simultane tolking normaalweg op die perseel geskied, met die tolke fisies in die klaskamer, kan dit ook aanlyn gebeur (waar die tolke en/of heelparty of alle deelnemers nie op die perseel aanwesig is nie) in die konteks van aanlyn leer en onderrig. Die doel van opvoedkundige tolking is om akademiese toegang en sukses in ’n pedagogies verantwoordbare, meertalige leeromgewing te fasiliteer. Belangrik: Die begrip “simultane” tolking impliseer dat die tolking intyds of direk geskied. “Op die perseel” of “aanlyn” is dus ’n

	noodsaaklike aanwyser, want dit bepaal of die tolke fisies in die klas teenwoordig gaan wees (dan sal die tolking op die perseel geskied), en of simltane afstandstolking gebruik gaan word (dan vind die tolking aanlyn plaas).
Transtaligheid	Dit is 'n versamelterm vir 'n konteks waarin meertalige persone die taalhulpbronne tot hulle beskikking gebruik om met mekaar en met tekste om te gaan om betekenis te skep. In klaskamerverband is die doel om leer deur middel van verskeie strategieë te verdiep, wat insluit sonder om beperk te wees tot oorskakeling tussen tale (<i>code switching</i>), vertaalpraktyke, dubbeltaligheid (<i>co-languageing</i>) en tolking, sonder enige poging om kommunikasie of omgang met 'n teks tot een taal of taalvariëteit te beperk.
US	Universiteit Stellenbosch
Vertaling	Dit verwys na 'n aktiwiteit wat beoog om skriftelike betekenis in 'n bepaalde situasie of institusionele konteks akkuraat uit een taal na 'n ander oor te dra. Die doelwit van professionele vertaling is om te verseker dat die bron- en doeltteks albei dieselfde boodskap oordra, met inagneming van die teksfunksie, die taalreëls, skryfkonvensies en idiomatiese gebruik van albei tale, en die tersaaklike terminologie. Omdat professionele vertalings skriftelik geskied, moet dit goed afgeronde produkte wees. Daar word onderskei tussen vertaling (die oordrag van skriftelike idees uit een taal in 'n ander) en tolking (die oordrag van idees wat mondelings of deur gebare gekommunikeer word, soos met gebaretaal).